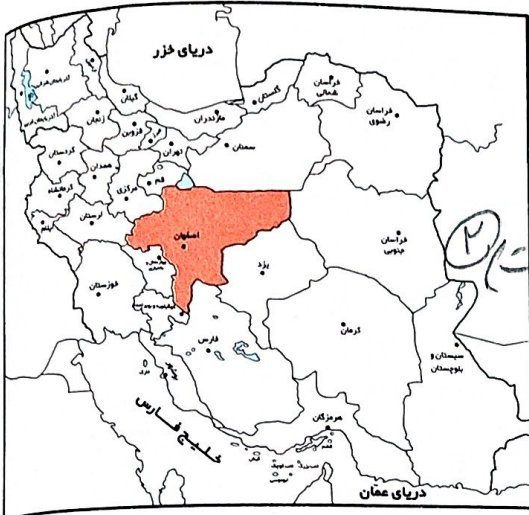

۱- از نظر جغرافیای شهر اصفهان در یکا قرار دارد ؟

درس ۱۱
۲- جمعیت اصفهان چند نفر است و از نظر رتبه چندمین شهر پرجمعیت است ؟

اصفهان، نصف جهان

۳- منظور از نقشه گردشگری چیست ؟
گردش در اصفهان

۱) شهر اصفهان، مرکز استان اصفهان است. شهر اصفهان در

کوهپایه‌های زاگرس قرار دارد و رود زاینده رود از وسط آن عبور می‌کند.

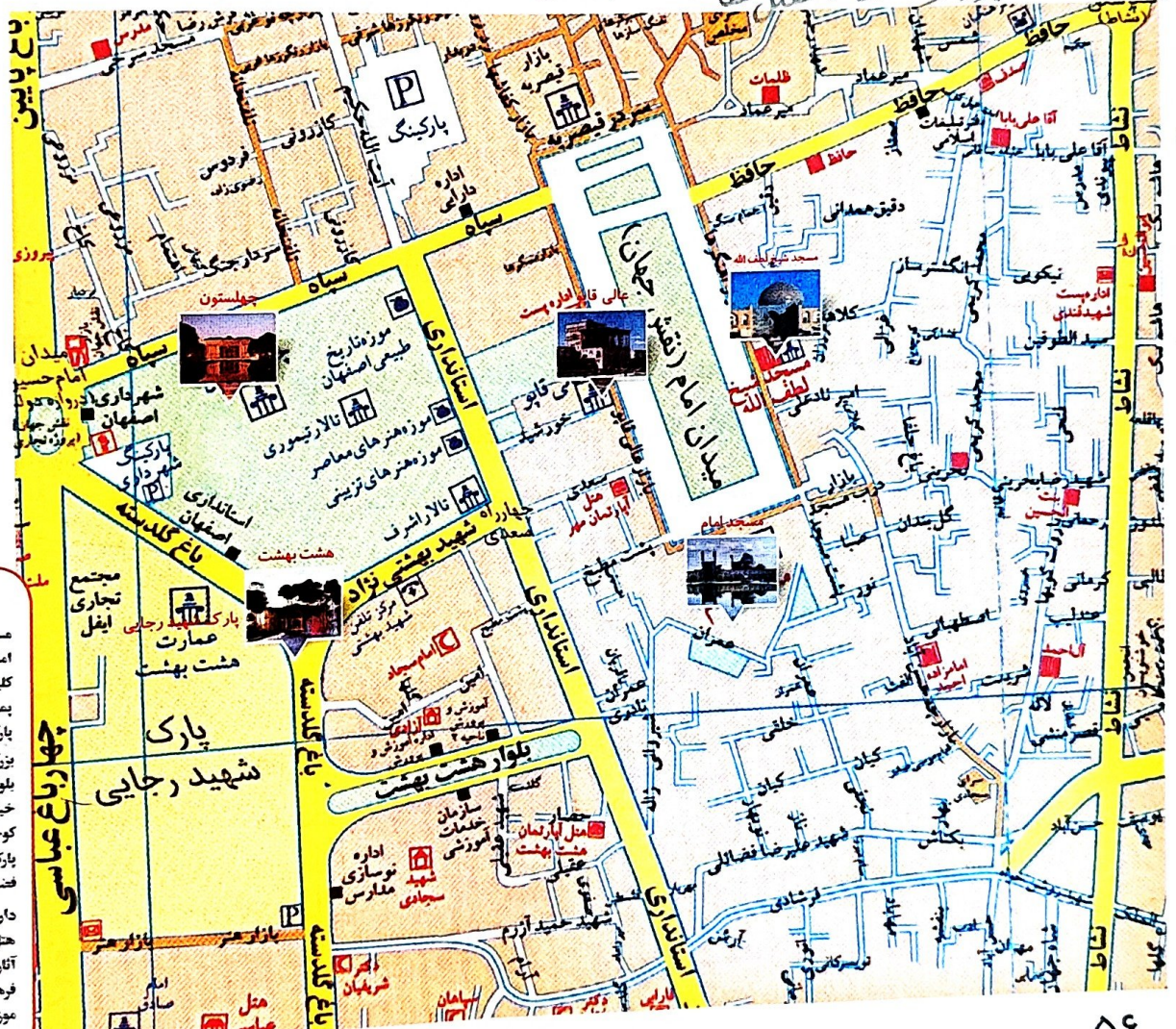
۲) جمعیت شهر اصفهان حدود دو میلیون نفر است. این شهر بعد از

تهران و مشهد پرجمعیت‌ترین شهر ایران است. به نقشه‌ی زیر توجه کنید:

این نقشه، شهر اصفهان را نشان می‌دهد. به این نوع نقشه، نقشه‌ی

گردشگری می‌گویند.

۳) مکان‌های دیدنی و آثار تاریخی نشان داده می‌شود.

فعالیت ۱

شما و دوستانتان می‌خواهید از اصفهان دیدن کنید و نقشه‌ی صفحه‌ی قبل را خریده‌اید. همفکری کنید و روی نقشه، مکان‌های تاریخی و دیدنی، مساجد، بازار و... را پیدا کنید و نام ببرید.

بازار قیصریه
مسجد شیخ لطف الله و محل سون
کاخ عالی قاپو ، مسجد امام ، مسجد شیخ لطف الله و محل سون

فعالیت ۲

اگر بخواهید مهمان‌سرای انتخاب کنید که به آثار تاریخی نزدیک باشد، کدام را انتخاب می‌کنید؟

هتل آبارسکان مهر

۴ - اهمیت شهر اصفهان در دوره‌های مختلف تاریخی

آثار تاریخی نشان می‌دهد که شهر اصفهان از گذشته‌های دور اهمیت داشته است. در دوره‌ی اسلامی، این شهر چندبار در زمان‌های مختلف به پایتختی انتخاب شده است؛ اما اوج شکوفایی شهر اصفهان به دوره‌ی صفویه مربوط است.

در این دوره به دلیل حمایت شاهان صفوی، تعداد زیادی از صنعتگران، معماران، هنرمندان و دانشمندان به اصفهان آمدند و چنان آثار باشکوه و زیبایی به وجود آوردند که این شهر به نصف جهان معروف شد.

۵- چند مثال از مکان‌های تاریخی و دیدنی اصفهان را نام ببرید.

میدان امام، مسجد شیخ لطف الله، کاخ عالی قاپو، مسجد شاه اصفهان. در شهر اصفهان ده‌ها اثر تاریخی و دیدنی وجود دارد. در اینجا چند نمونه‌ی مهم معرفی می‌شود:

میدان امام (نقش جهان)

این میدان به فرمان شاه عباس صفوی در مرکز شهر اصفهان ساخته شده و در آن زمان از بزرگ‌ترین میدان‌های جهان بوده است.

در اطراف این میدان که حدود ۵۰۰ متر طول دارد، بناهای بزرگ و باشکوهی قرار گرفته‌اند.

با توجه به شکل روبه‌رو، این بناها را نام ببرید. کاخ عالی قاپو، مسجد امام، مسجد شیخ لطف الله، بازار قیصریه.

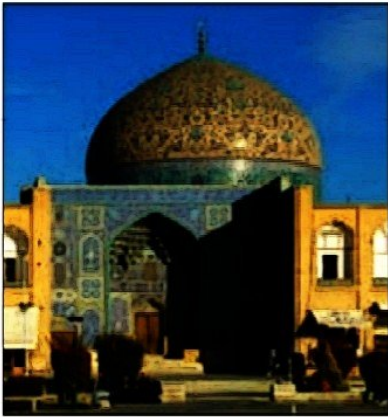

میدان نقش جهان

۶- درباره ی مسجد شیخ لطف الله و معماری آن اندکی توضیح دهید.

۷- مسجد شیخ لطف الله به دستور چه کسی ساخته شد؟ شاه عباس صفوی

۸- ساختن مسجد شیخ لطف الله چند سال طول کشید؟ ۱۸ سال

مسجد شیخ لطف الله

مسجد شیخ لطف الله

۶) این مسجد به فرمان شاه عباس ساخته شد تا شیخ لطف الله که عالم بزرگی بود در آن نماز جماعت برگزار کند و به تربیت و تدریس شاگردان بپردازد. ساختن این مسجد حدود ۱۸ سال طول کشید. مسجد شیخ لطف الله گنبد بسیار زیبایی دارد که روی آن کاشی کاری های بی نظیری دیده می شود. گنبد یکی از نشانه های معماری اسلامی است. ۶)

۹- درباره ی تاریخچه و ساخت مسجد امام توضیح دهید.

مسجد امام

مسجد امام (مسجد جامع عباسی)

۴۰ متر؟ چطور در آن زمان که ابزار و وسایل امروزی را نداشتند این کار را انجام می دادند؟!

۹) این مسجد نیز از شاهکارهای معماری اسلامی به شمار می رود. مسجد امام چهار ایوان در چهار جهت جغرافیایی دارد.

هر یک از مناره های مسجد بیش از ۴۰ متر ارتفاع دارد. داخل این مناره ها یا گلدسته ها، پلکان های مارپیچ وجود دارد که از آن بالا می رفتند تا اذان بگویند یا خبررسانی کنند. ۹)

۱۰- در ساخت مسجد امام از چه مصالحی استفاده شده است؟

۱۰) مشهور است همزمان با ساخته شدن مسجد امام، معادن سنگ مرمر، اطراف این شهر کشف شده است که از این سنگ ها در بنای مسجد استفاده کرده اند. ۱۰)

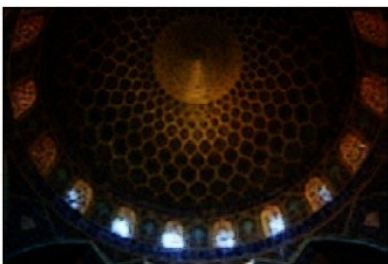
۱۱- منظور از کتیبه چیست؟

۱۲) در این مساجد کتیبه هایی روی گنبد، محراب و مناره ها دیده می شود. ۱۲)

۱۱) کتیبه نوشته هایی روی سنگ، کاشی و مانند آن است. معمولاً در کتیبه های دوره ی اسلامی، آیات قرآن، دعا و نام امامان بزرگوار را با خط خوش نوشته اند. در کتیبه های پیش از اسلام وقایع مهم و قوانین و... نوشته می شدند.

برخی کتیبه های مسجد امام به قلم استاد علیرضا عباسی خطاط مشهور نوشته شده است. در سقف ایوان، گچ بری های

تزیینی زیبایی دیده می شود. ۱۱)

۱۲- در مساجد کتیبه ها در چه مکان هایی روی دیوارها نصب می شوند؟

نمونه هایی از کتیبه، خط و کاشی کاری

۱۳- درباره ی ساخت و معماری کاخ عالی قاپو توضیح دهید.

میناتور داخل کاخ عالی قاپو

کاخ عالی قاپو

کاخ عالی قاپو

۱۴- اهمیت کاخ عالی قاپو در زمان صفویان چه بود؟

۱۳) این کاخ در شش طبقه ساخته شده است و حدود پنجاه اتاق دارد (شاه عباس در این مکان به امور کشور می پرداخت و دستورهای لازم را صادر، و در تالارهای آن از مهمانان پذیرایی می کرد.

شاه و درباریان از ایوان این کاخ، چوگان بازی، جشن ها یا رژه های سربازان را در میدان امام (نقش جهان)، تماشا می کردند. در داخل تالارها و اتاق ها، نقاشی های مینیاتور (خرده نگاره*) زیبایی دیده می شود که کار استاد رضا عباسی است. ۱۳

۱۵- نقاشی های مینیاتور در اغلب آثار اصفهان اثر کیست؟ استاد علی رضا عباسی

فعالیت ۳

به تصاویر مسجد امام و مسجد شیخ لطف الله دقت کنید. مهم ترین تفاوتی که در این دو مسجد مشاهده می کنید، چیست؟

فعالیت ۴

به تصاویر مسجد امام و مسجد شیخ لطف الله در این درس با دقت نگاه کنید. حتماً در محل زندگی شما مساجدی وجود دارند که کمتر از ۵۰ سال از ساخت آنها می گذرد. چه تفاوت هایی میان این دو مسجد با مساجد جدید شهر یا روستای شما وجود دارد؟ به نظر شما چرا امروزه مساجدی با طراحی مشابه این دو مسجد را کمتر می بینیم؟

فعالیت ۵

با توجه به مطالبی که در این درس آموختید، انواع فنون و هنرهایی را که در ساختن بناهای تاریخی اصفهان به کار رفته است، فهرست کنید؛ مثال: کاشی کاری،

فعالیت ۶

فرض کنید دوستی در خارج از ایران دارید که می خواهد به ایران بیاید و از اصفهان دیدن کند. به طور گروهی یک کارت پستال با نشانه هایی از شهر اصفهان درست، و او را به دیدن اصفهان دعوت کنید. کارت دعوت گروه خود را به تابلوی کلاس نصب کنید.

فعالیت سه صفحه ی ۷۶

به تصاویر مسجد امام و مسجد شیخ لطف‌الله دقت کنید. مهم‌ترین تفاوتی که در این دو مسجد مشاهده می‌کنید، چیست؟

پاسخ: مسجد شیخ لطف‌الله مناره ندارد، اما مسجد امام مناره‌هایی به ارتفاع ۴۰ متر دارد. رنگ گنبد مسجد شیخ لطف‌الله نخودی است در حالی که اکثر مساجد قدیمی و همین‌طور مسجد امام فیروزه‌ای هستند مسجد شیخ لطف‌الله کوچک (دارای مساحت کم)، اما مسجد امام بسیار بزرگ است. مسجد شیخ لطف‌الله مخصوص شاه و خاندانش بود و مسجد امام مخصوص عموم مردم بود.

مینیاتور داخل کاخ عالی قابو

کاخ عالی قابو

کاخ عالی قابو

این کاخ در شش طبقه ساخته شده است و حدود پنجاه اتاق دارد. شاه‌عباس در این مکان به امور کشور می‌پرداخت و دستورهایی لازم را صادر، و در تالارهای آن از مهمانان پذیرایی می‌کرد. شاه و درباریان از ایوان این کاخ، جوگان‌بازی، جشن‌ها یا رژه‌های سربازان را در میدان امام (نقش جهان)، تماشا می‌کردند. در داخل تالارها و اتاق‌ها، نقاشی‌های مینیاتور (خرده‌نگاره*) زیبایی دیده می‌شود که کار استاد رضا عباسی است.

فعالیت ۳

به تصاویر مسجد امام و مسجد شیخ لطف‌الله دقت کنید. مهم‌ترین تفاوتی که در این دو مسجد مشاهده می‌کنید، چیست؟

فعالیت ۴

به تصاویر مسجد امام و مسجد شیخ لطف‌الله در این درس با دقت نگاه کنید. حتماً در محل زندگی شما مساجدی وجود دارند که کمتر از ۵۰ سال از ساخت آنها می‌گذرد. چه تفاوت‌هایی میان این دو مسجد با مساجد جدید شهر یا روستای شما وجود دارد؟

به نظر شما چرا امروزه مساجدی با طراحی مشابه این دو مسجد را کمتر می‌بینیم؟

تغییر سبک معماری، تهاجم‌های فرهنگی و تأثیرات معماری‌های بی‌هویت در شهرسازی، تغییر نیازهای مردم، محدودیت‌های مالی

فعالیت ۵

با توجه به مطالبی که در این درس آموختید، انواع فنون و هنرهایی را که در ساختن بناهای تاریخی اصفهان به کار رفته است، فهرست کنید؛ مثال: کاشی‌کاری، ...

خطاطی، کتیبه‌نویسی،

گچ‌بری، نقاشی مینیاتور، سنگ‌کاری و آینه‌کاری و ...

فعالیت ۶

فرض کنید دوستی در خارج از ایران دارید که می‌خواهد به ایران بیاید و از اصفهان دیدن کند. به‌طور گروهی یک کارت پستال با نشانه‌هایی از شهر اصفهان درست، و او را به دیدن اصفهان دعوت کنید. کارت دعوت گروه خود را به تابلوی کلاس نصب کنید.

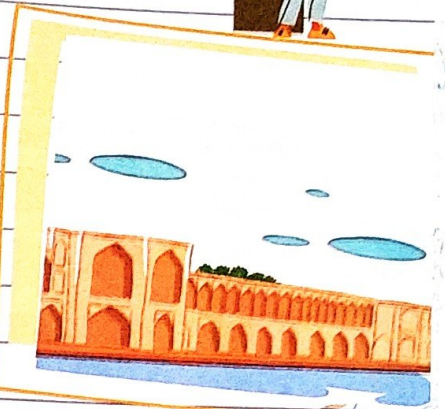
۱- از نظر جغرافیای شهر اصفهان در کجا قرار دارد؟

درس یازدهم

«اصفهان، نصف جهان»

آموختنی‌ها

- ۱- آشنایی با شهر اصفهان
- ۲- درک اهمیت شهر اصفهان در دوره‌های مختلف تاریخ
- ۳- آشنایی با مکان‌های تاریخی و دیدنی

۲- جمعیت اصفهان چند نفر است و از نظر جمعیت

بخوان و بیاموز

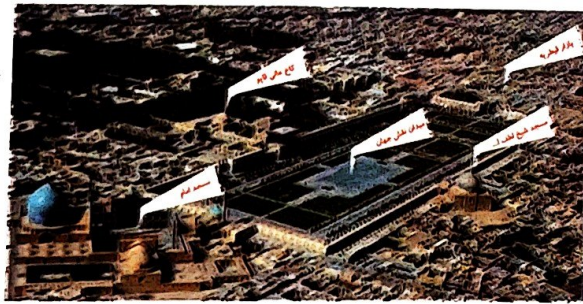
۵- درباره اهمیت اصفهان در دوره‌های مختلف تاریخی توضیح دهید.

شهر اصفهان در طول تاریخ بارها به پایتختی کشور ایران انتخاب شده است. در دوره‌ی اشکانیان که حدود ۲۰۰۰ سال پیش حکومت می‌کردند، مرکز و پایتخت یکی از ایالت‌های وسیع آن زمان بوده است. در دوره‌ی ساسانیان، اصفهان به‌عنوان دژ محکمی به‌شمار می‌رفته است. بعد از اسلام مورد توجه حاکمان عرب قرار گرفته و رونق بیش‌تری پیدا کرده است. اصفهان بارها مورد هجوم غارت‌گران قرار گرفت، اما هر بار توانست رونق خود را بازیابد. در دوره‌ی صفویه به اوج شکوفایی خود رسید و از حدود ۲۸۹ جاذبه‌ی گردشگری در این شهر ۴۹ مکان دارای ارزش بین‌المللی و ۹۱ محل دارای ارزش ملی است. چون همواره شاهان صفوی از دانشمندان، صنعتگران و هنرمندان اصفهان حمایت می‌کردند، از این رو آثار باشکوه و زیبایی نیز در این دوره به وجود آمده و به شهر «نصف جهان» معروف شده.

موقعیت جغرافیایی شهر اصفهان: شهر اصفهان در کوهپایه‌های زاگرس قرار دارد و رود زاینده‌رود از وسط آن عبور می‌کند. شهر اصفهان حدود دو میلیون نفر جمعیت دارد و بعد از تهران و مشهد جزء شهرهای پرجمعیت ایران به‌شمار می‌رود.

اصفهان را نیمه خوانند از جهان	صد جهان من دیده‌ام در اصفهان
هفت دشت و هشت خلد و چارباغ	جنت و باغ ارم رشک جنان
باغ تخت، آینه‌خانه، چارحوض	هم نگارستان و هم نقش جهان

(شاه طهماسب صفوی)

۳- در کدام دوره اصفهان به عنوان دژ محکمی به‌شمار می‌رفت؟

۶- اصفهان از نظر ثبت آثار ملی و بین‌المللی چگونه است؟

نقشه گردشگری: نقشه‌ای است که روی آن مکان‌های دیدنی، آثار تاریخی، بزرگراه‌ها، پارک‌ها، هتل‌ها، فرهنگسراها، خیابان‌ها، پارکینگ‌ها و ... نشان داده می‌شود.

۳- نقشه گردشگری چیست؟

۷- اوج شکوفایی اصفهان مربوط به کدام دوره است؟

۸- هراصفهان به نصف جهان

شهرت دارد و اصفهان از گذشته تا

امروز در دوره های تاریخی مختلف

اهمیت زیادی داشته است و همواره مورد

حمایت شاهان و حاکمان بوده و متمدنان و

صنعتگران و دانشمندان این شهر مورد حمایت

پادشاهان بوده و اوج شکوفایی در دوری

صفوی بود و آثار هنری و تاریخی بسیاری

از این دوره به جای مانده است.

به همین دلیل این شهر به نصف جهان

شهرت دارد.

۱- از نظر جغرافیای شهر اصفهان در کجا قرار دارد؟

درس یازدهم

۸- چرا اصفهان به نصف جهان

شهرت دارد؟ اصفهان از گذشته تا

امروز در دوره های تاریخی مختلف

اهمیت زیادی داشته است و همواره مورد

حمایت شاهان رحالمان بوده و هنرمندان و

صنعتگران و دانشمندان این شهر مورد حمایت

پادشاهان بوده و اوج شکوفایی در دوری

صفوی بود و آثار هنری و تاریخی بسیاری

از این دوره بر جای مانده است.

به همین دلیل این شهر به نصف جهان

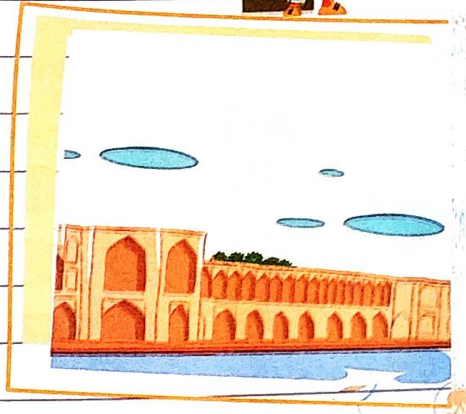
شهرت دارد.

آموختنی ها

۱- آشنایی با شهرام

۲- درک اهمیت شهر

۳- آشنایی با مکان ها:

۲- جمعیت اصفهان

بخوان و بیاموز

شهر اصفهان در طول تاریخ بارها به پایتختی کشور ایران پیش حکومت می کردند، مرکز و پایتخت یکی از ایالت ها

در دوره ی ساسانیان، اصفهان به عنوان دژ محکمی به شمار

رونق بیش تری پیدا کرده است. اصفهان بارها مورد هجوم غا

دوره ی صفویه به اوج شکوفایی خود رسید و از حدود ۲۸۹ جا،

۹۱ محل دارای ارزش ملی است و چون همواره شاهان صفوی

از این رو آثار باشکوه و زیبایی نیز در این دوره به وجود آمده

موقعیت جغرافیایی شهر اصفهان: شهر اصفهان در کوهپایه های ز

شهر اصفهان حدود دو میلیون نفر جمعیت دارد و بعد از تهران

اصفهان را نیمه خوانند از جهان

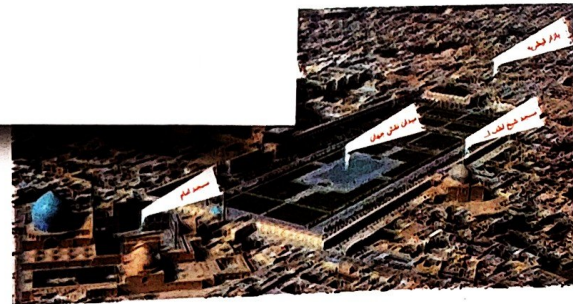
هفت دشت و هشت خلد و چارباغ

باغ تخت، آینه خانه، چارحوض

۳- در کدام دوره اصفهان

به عنوان شهر محکمی

به شمار می رفت؟

ثبت آثار ملی و
بین المللی چگونه است؟

نقشه گردشگری: نقشه ای است که روی آن مکان های دیدنی، آثار تاریخی، بزرگراه ها، پارک ها، هتل ها، فرهنگسراها،

خیابان ها، پارکینگ ها و ... نشان داده می شود.

۳- نقشه گردشگری چیست؟

۷- اوج شکوفایی اصفهان مربوط به کدام دوره است؟

مطالعات اجتماعی ششم دبستان

۹- درباره‌ی میدان نقش جهان اندکی توضیح دهید.

علوی

۱۰- بناهای اطراف میدان نقش جهان در اصفهان را نام ببرید.

۱۱- نام دیگر مسجد امام در اصفهان چیست؟ مسجد جامع عباسی

۱۲- یکی از جاذبه‌های شهر اصفهان، میدان نقش جهان می‌باشد که در چهار طرف آن بناهایی نهاده شده که با معماری‌های زیبای هنرمندان اصفهانی چشم‌نوازی می‌کند. این میدان به فرمان شاه عباس صفوی در مرکز شهر اصفهان ساخته شده.

۱۳- بناهای اطراف آن شامل: بازار قیصریه در شمال، کاخ عالی قاپو در غرب، مسجد شیخ لطف‌الله در شرق و مسجد امام (جامع عباسی) در جنوب این میدان قرار دارند و مغازه‌های صنایع دستی و هنر اصفهان در آن جا بسیار است.

مشخصات مسجد شیخ لطف‌الله

- ★ ساخت آن ۱۸ سال طول کشید.
- ★ به فرمان شاه عباس صفوی ساخته شد.
- ★ گنبد بسیار زیبایی دارد.

مشخصات مسجد امام (جامع عباسی)

- ★ چهار ایوان در چهار جهت جغرافیایی این مسجد می‌باشد که در آن‌ها اذان می‌گفتند.
- ★ مناره‌ها حدود ۴۰ متر ارتفاع دارد.
- ★ پلکان‌های مارپیچ دارد.
- ★ در بنای مسجد از سنگ مرمر که معادن آن در همان زمان کشف شده بوده به کار برده شده است.

کتیبه: نوشته‌هایی روی سنگ، کاشی و مانند آن است که بر روی آن معمولاً آیات قرآنی، نام امامان، احادیث و دعا را با خط خوش می‌نویسند. برخی کتیبه‌های مسجد امام و مسجد شیخ لطف‌الله به قلم علیرضا عباسی خطاط دوره‌ی صفوی می‌باشد.

مشخصات کاخ عالی قاپو

- ★ شش طبقه است.
- ★ حدود پنجاه اتاق دارد.
- ★ ایوان بزرگ دارد که شاه و درباریان، چوگان بازی، جشن‌ها و رژه‌های سربازان را در میدان نقش جهان تماشا می‌کردند.

میناتور (خرده‌نگار): نوعی نقاشی اصیل ایرانی است و از هنرمندان دیرینه‌ی ایرانی به ارث رسیده است. در داخل تالارها و اتاق‌های کاخ عالی قاپو نقاشی‌های میناتور دیده می‌شود که کار استاد رضا عباسی است.

پارک ملی اصفهان، بوستان جنگلی بسیار بزرگ اصفهان، بنای چهل ستون، منار جنبان، محله‌ی جلفا، کلیسای وانک، باغ پرندگان، کوه صفه، کاغ هشت بهشت و ... از دیگر آثار دیدنی این شهر به شمار می‌روند. (هنر قلم کاری، خاتم، منبت کاری، مینا کاری، نقره کاری و ... از صنایع زیبا و منحصر به فرد اصفهان به شمار می‌رود.) هم چنین گز، پولکی، ادویه جات و عرقیات این شهر نیز از بهترین سوغات آن است.

۱۴- مهم‌ترین صنایع دستی اصفهان چیست؟

۱۵- مهم‌ترین سوغات‌های اصفهان چیست؟

